

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

معاونت بهداشت

دستورالعمل مراقبت و کنترل
بیماری های واگیر در ایام تعطیلات
نوروز ۱۳۹۸

مرکز مدیریت بیماریهای واگیر

اداره مراقبت

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

معاونت بهداشت-مرکز مدیریت بیماریهای واگیر-اداره مراقبت

هدف کلی از اجرای این دستورالعمل پیشگیری، مراقبت و کنترل بیماری های واگیر هدف بمنظور جلوگیری از انتشار و گسترش عوامل بیماریزا و رخدادها و حوادث بهداشتی با خطر ملی و بین المللی وفق مقررات کشوری و مقررات بهداشتی بین المللی می باشد. در این راستا اقدامات زیر به مرحله اجرا گذاشته می شوند:

(۱) تشکیل کمیته نروزی مراقبت بیماریهای واگیر در معاونت بهداشت هر دانشگاه و دانشکده علوم پزشکی و شبکه های بهداشت و درمان وفق دستورالعمل اجرایی ساماندهی و ارتقا خدمات سفر نروزی (ابلاغی وزارت کشور به استانداران) و دستورالعمل اجرایی ستاد دانشگاه در سفرهای نروزی

✓ ترکیب کمیته نروزی مراقبت بیماریهای واگیر شامل معاون بهداشت- معاون اجرایی و معاون فنی معاونت بهداشت- مدیر پیشگیری و مبارزه با بیماریها- کارشناسان مبارزه با بیماریها- مدیر بهداشت محیط و حرفه ای- فوکل پوینت علمی بیماریهای واگیر- روابط عمومی معاونت بهداشت- رئیس امور اداری معاونت بهداشت

(۲) هماهنگی با مدیریت اورژانس پیس بیمارستانی به منظور آمادگی در اعزام بیماران با تشخیص بیماریهای واگیر تحت مراقبت و نیز گزارش دهی هماهنگ با مراکز بهداشت از طریق مرکز هدایت بحران (EOC)

(۳) هماهنگی جهت تبادل سریع و بموقع داده ها و اطلاعات مرتبط به منظور گزارشدهی هماهنگ بیماریهای واگیر و حوادث/رخدادهای بهداشتی با مرکز هدایت بحران (EOC) دانشگاه، دانشکده/شهرستان :

الف- این تبادل می تواند از طریق تماس تلفنی و یا پیامک مابین EOC و معاون بهداشت/مدیرپیشگیری و مبارزه با بیماریها در سطح دانشگاه/دانشکده و رئیس مرکز بهداشت و مسئول واحد پیشگیری و مبارزه با بیماریها در سطح شهرستان انجام می پذیرد.

ب- این تبادل می تواند از طریق تعیین و استقرار کارشناس مبارزه با بیماریها به صورت کشیک در محل EOC نیز انجام پذیرد.

(۴) هماهنگی با معاونت درمان دانشگاه/دانشکده بمنظور آمادگی بیمارستانها جهت پذیرش و بستری بیماران احتمالی مشکوک به بیماری واگیردار :

✓ فضاهای ایزوله تنفسی با فشار منفی و یا جانمایی مناسب جهت بستری بیماران مشکوک/قطعی مبتلا به بیماری واگیردار مورد بررسی و پرسنل مربوطه در وضعیت آماده باش قرار گیرند و پرسنل و تجهیزات کافی جایگزین برای موارد ضرورت پیش بینی گردد.

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

معاونت بهداشت-مرکز مدیریت بیماریهای واگیر-اداره مراقبت

- ۵) ضمن هماهنگی با فوکال پوینت های علمی تعیین شده در سطح دانشگاه /شهرستان و گروه تخصصی بیماریهای عفونی دانشگاه برنامه ریزی لازم در زمینه تعیین جایگزین اول و دوم ایشان به عمل آید.
- الف- در این راستا تهیه و ابلاغ لیست تماس و نحوه دسترسی و گردش کار (سطح دانشگاه یا دانشکده/سطح شهرستان) مشخص گردد.
- ب - آموزشها و دستورالعمل های اجرایی لازم در اختیار افراد جایگزین به نحو مناسب قرار گیرد.
- ج - پوشش علمی بالینی شهرستانهای تابعه که فاقد متخصص عفونی یا فوکال علمی واگیر می باشند مورد توجه خاص قرار گیرد.
- ۶) تشکیل جلسات هماهنگی و همکاری تنگاتنگ با واحد بهداشت محیط در زمینه تبادل بموقع اطلاعات و داده های مربوط به بازرسی های بهداشت محیط و کنترل طغیان و همچنین مشارکت فعالانه در بازدیدهای عملیاتی مشترک حسب مورد
- ۷) شروع فعالیت های ستاد نروزی مراقبت بیماریهای واگیر از ۱۵/۱۲/۱۳۹۷ لغایت ۱۳۹۸/۱/۱۷ می باشد.
- ۸) ساعت کار پرسنل واحد مبارزه با بیماریهای واگیر از ساعت ۲۰-۸ بصورت تک شیفت (۱۲ ساعته) یا دوشیفت (هر شیفت ۶ ساعت) و بصورت آنکال از ساعت ۸ شب لغایت ۸ صبح می باشد.
- ۹) حداکثر تا تاریخ ۱۳۹۷/۱۲/۱۵ کلیه همکاران در ستادهای نروزی مراقبت بیماریهای واگیر به موضوع مراقبت بیماریهای واگیر و سندرمهای هدف (پمفلت پیوست) آگاهی کامل پیدا نموده و در صورت نیاز تحت آموزش مجدد و دقیق قرار گیرند.
- ۱۰) تلفن کشیک ستاد مراقبت بیماریهای واگیر شهرستان/دانشگاه همواره فعال و آماده پاسخگویی باشد. در این راستا لیست کشیک و آنکال پرسنل مشخص و در اختیار سایر بخش های مرتبط قرار گیرد.
- ۱۱) تیم های واکنش سریع مبارزه با بیماریها مشخص و آمادگی کامل جهت اقدام در زمان لازم را بالاخص در صورت وقوع رخداد یا حادثه بهداشتی (بالاخص طغیان) داشته باشد. لیست افراد و اعضای تیم و برنامه آنکالی مشخص و در اختیار سایر بخش های مرتبط قرار گیرد. این تیم ها بصورت ۲۴ ساعت و در تمام هفت روز هفته آماده ارائه خدمت می باشند.
- الف- فرد کشیک بیماریها در ستاد شهرستان/دانشگاه در روز و ساعت کشیک جزء تیم واکنش سریع محسوب نمی گردد.
- ب - تجهیزات و امکانات مورد نیاز تیم واکنش سریع در قالب کیت عملیاتی آماده و در اختیار تیم قرار گیرد.

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

معاونت بهداشت - مرکز مدیریت بیماریهای واگیر - اداره مراقبت

ج - حداقل نفرات تیم واکنش سریع شامل پزشک - کارشناس مبارزه با بیماریها- کارشناس بهداشت محیط- کارشناس /کاردان آزمایشگاه-راننده می باشد.

د - تیم واکنش سریع در سطح دانشگاه باید حداقل یک تیم عملیاتی و یک تیم جایگزین و در سطح شهرستان حداقل دو تیم عملیاتی و یک تیم جایگزین داشته باشد که در مواقع اضطراری و نیاز وارد صحنه عملیات خواهند گردید.

۱۲) مراقبت و کنترل طغیان و همه گیری هایی که احتمال تبعات امنیتی و اجتماعی دارند مانند: بیماری های منتقله از آب و غذا ، بیماری های حاد تنفسی و تب های خونریزی دهنده و.... مورد توجه و ارزیابی ویژه قرار گیرد.

۱۳) در نظام مراقبت انفلوآنزای پرندگان موارد زیر مورد توجه قرار گیرد:

۱. آمادگی کامل تیمهای واکنش سریع جهت اعزام به موقعیت و کانون آلوده
۲. گزارش فوری تلفات پرندگان بر حسب کانون و منطقه جغرافیایی و بر اساس سلسله مراتب اداری و سطح بندی توسط مراکز فعال در ایام نوروز به ستاد شهرستان(واحد مبارزه با بیماریها) و توسط شهرستان به ستاد دانشگاه(مدیریت پیشگیری و مبارزه با بیماریها) انجام پذیرد. ثبت ساعت و نام فرد گیرنده ارتباط در سمت مقابل در دفاتر پیگیری و یا فرمهایی که به همین منظور طراحی شده اند ، الزامی می باشد.

۳. بررسی و ارزیابی سریع کانون تلفات و تکمیل و ارسال فرمهای عملیاتی

۴. انجام مداخلات کنترلی و پیشگیرانه وفق دستورالعمل های ابلاغی

۵. پیگیری و پایش بیماران مشکوک به آنفلوآنزای پرندگان بستری شده

۱۴) پایش دایم و مستمر مراکز مسافرتی (پایانه های مسافربری و محل های اسکان از جمله پارک ها و میادین) از منظر احتمال وقوع بیماریهای واگیر مورد توجه قرار گیرد.

۱۵) پایش وضعیت کاروان های مسافرتی (از جمله کاروان های دانشجویی و دانش آموزی، کاروان های راهیان نور، کاروانهای زیارتی، کاروانهای اتباع خارجی) و محل های اسکان و استقرار از منظر احتمال وقوع بیماریهای واگیر مورد توجه قرار گیرد.

الف- هماهنگی با سازمانهای ذیربط در زمینه کسب اطلاعات مربوط به کاروان ها به عمل آید.

ب- برنامه ریزی لازم در زمینه تعیین، شناسایی، آموزش به اعضای کاروان ها از طریق تعیین سفیران یا رابطین بهداشتی با کمک سازمان یا دستگاه اعزام کننده کاروان ها بعمل آید.

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

معاونت بهداشت-مرکز مدیریت بیماریهای واگیر-اداره مراقبت

۱۶) با توجه به وضعیت اپیدمیولوژیک و جغرافیایی هر منطقه بیماریهای بومی و شایع مورد توجه قرار گیرد و پایش وضعیت بروز و یا افزایش موارد بطور دایم رصد گردد.

الف- مهم ترین بیماریهای هدف شامل: بیماریهای منتقله از ناقلین بویژه مالاریا و بیماریهای منتقله توسط پشه آئدس و سالک- تب های خونریزی دهنده با اولویت CCHF - سل- بروسلوز- حیوان گزیدگی- مارگزیدگی- عقرب گزیدگی-بیماریهای اسهالی- تیفوئید مقاوم به درمان و مسمومیت غذایی- شبه انفلوانزا-تب و بثورات جلدی و فلج شل حاد

۱۷) هماهنگی با مرکز هدایت بحران(EOC) در سطح دانشگاه و شهزستان به منظور پایش مستمر کلیه بیمارستانهای تحت پوشش دانشگاه (دولتی و خصوصی) و مراکز ارائه کننده خدمات بهداشتی درمانی فعال در ایام نوروز بمنظور اطمینان از گزارش موارد بیماریهای واگیر مشمول گزارش دهی با تاکید بر مراقبت سندرمیک:

الف- این پایش بطور معمول و مستمر از طریق تلفن صورت می پذیرد و به منظور راستی آزمایی بطور راندم در سطح دانشگاه (کلیه بیمارستانها و مرکز بهداشت شهرستان های تحت پوشش) انجام و نتایج در گزارشات ارسالی قید گردد.

ب - در پیگیری و پایش تلفنی بیمارستانها ارتباط با احدی از مسئولین بیمارستان (کارشناس مسئول کنترل عفونت/مترون/مدیر داخلی/رئیس بیمارستان) برقرار گشته و تبادل اطلاعات صورت پذیرد. ثبت ساعت و نام فردی که با ایشان ارتباط برقرار گردیده و گزارشات دریافتی در دفتر پیگیری یا سایر فرمهایی که به همین منظور طراحی گردیده اند الزامی می باشد.

۱۲ در خصوص بیماریهای منتقله از آب و غذا موارد زیر مورد توجه قرار گیرد :

الف -گزارش فوری طغیانها : گزارش آنی و فوری بیماران مشکوک به التور، اسهالهای خونی ،مسمومیت های ناشی از آب و موادغذایی، بوتولیسم مورد تاکید موکد قرار گیرد.

ب - تهیه نمونه برداری انسانی قبل از اقدامات درمانی

ج - تهیه نمونه گیریهای غذایی و آشامیدنی و محیطی که همانند نمونه های انسانی حائز اهمیت است (با همکاری و هماهنگی همکاران واحد بهداشت محیط)

د - ارسال نمونه ها به آزمایشگاه رفرانس دانشگاهی و کشوری بر اساس دستورالعمل های ابلاغی قبلی الزامی است.

۱۳ برنامه ریزی لازم به منظور تداوم انجام واکسیناسیون روتین جهت مشمولین دریافت واکسن در ایام نوروزی مورد توجه خاص قرار گیرد.

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

معاونت بهداشت-مرکز مدیریت بیماریهای واگیر-اداره مراقبت

۱۴ مراکز ارائه کننده خدمات پیشگیری و درمان هاری در تمام ساعات و ایام هفته موظف به ارائه خدمات به مراجعین می باشند و اطلاع رسانی مناسب در این زمینه به مردم صورت پذیرد. در این راستا لیست افراد کشیک و آنکال باید مشخص و در اختیار سایر بخشهای مرتبط قرار گیرد.

۱۵ اجرای مراقبت سندرمیک بیماریها در کلیه پایگاه های مراقبت بهداشتی مرزی (زمینی- هوایی- دریایی- ریلی) با اطمینان از استقرار نیروهای فنی و تجهیزات مورد نیاز مناسب ضروری است.

الف- در تمام مبادی مرزی از تب سنج لیزری غیرتماسی بطور دقیق و صحیح استفاده گردد.

ب- اطلاعات کسب شده طبق روال گذشته در فرم های عملیاتی ویژه که به همین منظور طراحی گردیده است (علاوه بر فرمهای روتین) ثبت و گزارش گردد (فرمهای پیوست).

ج- انجام واکسیناسیون تکمیلی بدو ورود به کشور وفق دستورالعمل های ابلاغی جهت اتباع خارجی صورت پذیرد.

د- هماهنگی های لازم در زمینه اعزام و ارجاع فوری موارد مشکوک به بیماریهای هدف مراقبت به مراکز درمانی و بستری از پیش تعیین شده صورت پذیرد.

ه- لیست پرسنل کشیک و آنکال تهیه و در اختیار ستادهای شهرستان / دانشگاه و سایر بخشهای مرتبط قرار گیرد.

۱۶ تداوم و استمرار برنامه های مراقبت و چک حشره شناسی با اولویت پشه آئدس در ایام نوروز مورد تاکید قرار گیرد.

۱۷ تهیه و تامین کلیه اقلام مصرفی، دارویی، سرم، واکسن و سایر مواد بیولوژیک مورد نیاز بیماریهای مشمول نظام مراقبت بیماریهای واگیر در سطح دانشگاه و شهرستان ضروری است. در این راستا ارزیابی موجودی، مصرفی، موردنیاز بدقت به عمل آید.

۱۸ فعال بودن آزمایشگاههای منتخب در سطح شهرستان/ استان بمنظور انجام آزمایشات مورد نیاز در برنامه مراقبت بیماریهای واگیر و پاسخگویی به موارد طغیانهای احتمالی حائز اهمیت است. لیست افراد کشیک و آنکال مشخص و در اختیار سایر بخش های مرتبط قرار گیرد.

۱۹ با انجام هماهنگی با آزمایشگاه های شهرستان و دانشگاهی و سطح ملی کلیه نمونه های انسانی مشکوک به بیماری های واگیر تحت مراقبت مطابق با دستورالعمل های ابلاغی مرتبط تهیه و در اسرع وقت به آزمایشگاه تحویل گردد.

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

معاونت بهداشت-مرکز مدیریت بیماریهای واگیر-اداره مراقبت

۲۰ گزارش کلیه موارد بیماریهای مشمول نظام مراقبت طبق دستورالعمل های مرتبط از شهرستان به ستاد دانشگاه و متعاقبا توسط دانشگاه به مرکز مدیریت بیماریها اعلام گردد.

۲۱ در پایان عملیات نوروز، جمع بندی اقدامات و فعالیت ها و تهیه گزارشات مستند و مصور کامل و مبسوط آن در سطح معاونت بهداشت دانشگاه تهیه و به این معاونت و مرکز مدیریت بیماریهای واگیر ارسال گردد.

۲۲ واحد های پشتیبانی دانشگاهها موظف به ارائه خدمات پشتیبانی به همکاران کشیک آنکال خواهند بود .

۲۳ دانشگاهها موظف به پرداخت حق الزحمه و مزایای غیر مستمر به پرسنل کشیک و آنکال برابر ضوابط و مقررات میباشند .

۲۴ وظایف خاص پرسنل مبارزه با بیماریهای کشیک در ستاد دانشگاه/دانشکده/شهرستان:

الف-پایش تلفنی کلیه سطوح مراقبت بیماریها در مراکز تحت پوشش در زمینه گزارش بموقع بیماریهای هدف مراقبت و حوادث و رخداد های بهداشتی

ب- پایش تلفنی/حضور راندم از بیمارستان ها/مراکز ارائه کننده خدمات بهداشتی درمانی

ج- بازدید و نظارت بر عملکرد پیشگیری و مراقبت بیماریها در سطوح تحت پوشش

ح- پیگیری روزانه موارد گزارش شده که نیازمند پیگیری می باشند و راهنمایی و هدایت نیروهای عملیاتی تا حصول نتیجه

د-پایش حضور پرسنل کشیک و آنکال بر اساس لیست های تنظیم شده

ه- پایش وضعیت گزارش گیری و کنترل مراکز مسافرتی(پایانه های مسافرتی و محل های استقرار

مسافری از جمله پارک ها و میادین)از نظر وقوع حوادث و رخدادهای بهداشتی و بیماریهای

هدف مراقبت

- برنامه ریزی لازم در زمینه استقرار اکیپ های ثابت و یا سیار و با هماهنگی واحد بهداشت محیط به عمل آید.

و-پایش وضعیت کاروان های مسافرتی و زیارتی از نظر بیماریهای هدف مراقبت و حوادث و رخداد های بهداشتی

- توجه خاص به کاروان های اتباع خارجی به عمل آید.

ز-پایش و گزارش وضعیت کانون های مشکوک یا قطعی انفلوانزای پرندگان

ح-پایش و پیگیری وضعیت طغیان های گزارش شده و نتایج آزمایشگاهی

ط- تکمیل فرمهای عملیاتی روزانه (فرمهای پیوست) و تهیه گزارش روزانه در پایان شیفت کاری با ذکر مواردی که باید توسط شیفت کاری بعد مورد پیگیری قرار گیرند.

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

معاونت بهداشت-مرکز مدیریت بیماریهای واگیر-اداره مراقبت

فرم گزارش روزانه نروزی مرکز مدیریت بیماریهای واگیر دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تاریخ:	
تعداد	فعالیت
	تعداد کل افراد نمونه برداری شده مشکوک به بیماری واگیر-بیماریهای مشمول گزارش دهی فوری
	تعداد نمونه های النور
	تعداد نمونه های مالاریا
	تعداد نمونه های انفلوانزا
	تعداد نمونه های سرخک
	تعداد نمونه های فلج شل حاد
	تعداد سایر نمونه ها
	تعداد افراد شناسایی شده مشکوک به بیماری واگیر-بیماریابی سندرمیک
	تعداد افراد مراقبت شده-بیماریهای مشمول گزارش دهی فوری(شامل افراد در معرض خطر و در معرض تماس)
	تعداد افراد آموزش داده شده
	تعداد افراد بستری شده مشکوک به بیماریهای واگیر
	تعداد افراد حیوان گزیده
	تعداد افراد واکسینه شده هاری
	تعداد کانون های جدید انفلوانزای پرندگان
	تعداد بازدیدهای بعمل آمده(پایش بیماریهای واگیر)
	تعداد طغیان های شناسایی شده با ذکر نوع آن

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

معاونت بهداشت-مرکز مدیریت بیماریهای واگیر-اداره مراقبت

فرم گزارش روزانه نروزی مرکز مدیریت بیماریهای واگیر	
.....تاریخ	دانشگاه /دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گزارش پایانه های مرزی دانشگاه/دانشکده:
	تعداد افراد واکسینه شده-پولیو
	تعداد افراد نمونه برداری شده التور
	تعداد افراد نمونه برداری شده مالاریا
	تعداد افراد درمان شده مالاریا
	تعداد افراد مراقبت شده(این عدد کسری از مجموع افراد ورودی و خروجی از کشور می باشد)
	تعداد افراد آموزش داده شده (این عدد کسری از مجموع افراد ورودی و خروجی از کشور می باشد)
سندرم ILI	تعداد سندرم های شناسایی شده
سندرم SARI	
سندرم اسهال خونی	
سندرم اسهال آبکی	
سندرم سندرم زردی	
سندرم مسمومیت غذایی	
سندرم سندرم تب و راش جلدی	
سایر سندرم های تحت مراقبت	
	تعداد افراد ورودی به کشور
	تعداد افراد خروجی از کشور
	تعداد اجساد ورودی
	تعداد اجساد خروجی
	تعداد مواد آموزشی توزیع شده(مجموع پمفلت-کارت-جزوه و...)
	تعداد ماسک توزیع شده
	تعداد دستکش توزیع شده
	تعداد مواد ضد عفونی کننده توزیع شده

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی

معاونت بهداشت-مرکز مدیریت بیماریهای واگیر-اداره مراقبت